

במרכז החוברת 'פעמים' 32 מובאים שישה מאמרים העוסקים בהבטים שונים של תולדות היהודים הקראים. מאמרים אלה, פרט לראשון בהם, עוסקים בדורות האחרונים, ר"מ מהם (מאת זוהר, אלגמיל, הירשברג, קולנדר) הושמעו תחילה ביום-עיון על הקראים שהתקיים במכון בן-צבי בירושלים, ביום שני ט' בסיון תשמ"ו (16 ביוני 1986).

□ המאמר מאת ד"ר חגי בן-שמאי, הפותח את החוברת, מסכם את הידוע על חיי החכם הירושלמי ישועה בן-יהודה, האישיות הקראית הבולטת ביותר באמצע המאה ה-11, ומתווה קווים לדמותו ולמכלול יצירתו. יצירה זו עיקרה הוא פרשנות לתורה וחיבורים בהלכה קראית ובהגות.

המחבר מרצה בחוג לשפה וספרות ערבית באוניברסיטה העברית בירושלים.

□ עמדת היהדות הרבנית כלפי נישואים בין קראים לרבניים לא היתה אחידה בזמנים ובמקומות שונים, ורק מן המאה ה-17 ואילך נתהווה קונצנזוס הלכתי האוסר נישואים כאלה. צבי זוהר דן בתהליך השינוי בעמדה זו, שהחל במאה ה-20 ובמרכזו עמדו גדולי רבני מצרים, שהתירו נישואים בין קראים לרבנים. עמדתם משקפת את היחסים הטובים בין שתי העדות במצרים בתקופה זו.

המחבר מלמד באוניברסיטה העברית בירושלים וחוקר במכון שלום הרטמן בירושלים.

□ הרב יוסף אלגמיל מתאר את דמותו של טוביה כבוויץ, החכם הראשי האחרון של הקהילה הקראית במצרים. המאמר סוקר את גידולו של כבוויץ ואת פועלו, תחילה בחצי-האי קרים ובשנות 1934-1956 בקאהיר, את עמדותיו הציבוריות והדתיות ואת עיקרי כתביו.

המחבר הוא דיין בקהילה הקראית ברמלה ופירסם ספרים על תולדות הקראים.

□ ד"ר בוריס טוקן דן במונחי לוח-השנה של הקראים במזרח-אירופה, המשקפים משקעים מן התרבות העברית, התורכית ועוד.

המחבר עוסק במחקר במסגרת מכון בן-צבי בירושלים.

□ פרופסור יהואש הירשברג דן במקומה של המוסיקה כגורם בליכוד הקהילה הקראית בסאן פראנציסקו. במהלך דיונו מצטייר דיוקן העדה הקראית בארצות-הברית, אשר נתרכזה שם משנות השישים ומונה עתה כ-1200 נפש. המחבר הוא פרופסור בחוג למוסיקולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים.

□ רחל קולנדר דנה בטקסט ובמוסיקה של תפילת הסליחות בקהילות הקראים בישראל ובתהליכים החברתיים המשתקפים בה. תהליך השינוי בליטורגיה זו הוא מצומצם והמגמה העיקרית היא שמירת ההמשכיות והאחידות התרבותית בקהילות הקראים בארץ. המחברת היא דוקטוראנטית במחלקה למוסיקולוגיה באוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן.

□ שירת הבקשות היא תופעה מרכזית במוסיקה ובתרבות המסורתית של יהודי מארוקו. ד"ר אברהם אמזלג דן בהתפתחותה של התופעה, הטקסטים והמוסיקה שלה, המקורות וההשפעות עליה ולבסוף – בתמורה שחלה בה מפולחן קבלי, שעיקרו ליטורגיה, למסכת מוסיקאלית שמובלט בה מקומם של הפיוט ושל הפייטן. המחבר מלמד במסגרת מרכז אלישר באוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

□ ד"ר אברהם חיים דן במעורבות הספרדים במוסדות הישוביים הראשונים בארץ שהוקמו בשנתיים הראשונות לכיבוש הבריטי. מוסדות אלה הם האסיפות המכוננות של הישוב וועדיהן, ועד העיר והמוסדות הרבניים בירושלים. מידת שיתופם והשתתפותם של הספרדים במוסדות אלה היתה לרוב פחותה ממספרם היחסי בישוב. המחבר הוא המרכז המדעי של משגב ירושלים.

□ ד"ר אברהם דוד מפרסם תעודה מהגניזה, שהיא עדות נוספת לעסקי המסחר של הרב"ז. המחבר הוא חוקר בכיר במכון לתצלומי כתבי-יד עבריים בבית-הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בירושלים.

חוברת זו משלימה את שנת המנויים תשמ"ז. הזדרזו לחדש את המנוי על 'פעמים' לשנת תשמ"ח, והמלץ על כך למכריך. תהא זו שנה טובה ומאירה לבית ישראל כולו.